

**Қожан Алматтың «8D02201 – Саяси философия» мамандығы
бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған
«Заманауи Қазақстандағы жаңа өркениеттік үдерістерді философиялық
талдау» тақырыбындағы диссертациялық зерттеуіне**

ҒЫЛЫМИ КЕҢЕСШІНІҢ ПІКІРІ

Қожан Алматтың «Заманауи Қазақстандағы жаңа өркениеттік үдерістерді философиялық талдау» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы тәуелсіз Қазақстан жағдайындағы өркениеттік трансформацияларды саяси-философиялық тұрғыдан кешенді зерделеуге арналған. Бұл зерттеудің өзектілігін кемінде үш іргелі мәселе аясында негіздеуге болады.

Біріншіден, уақыттық-тарихи өлшем тұрғысынан алғанда, бүгінгі Қазақстан қандай өркениеттік кеңістікте өмір сүріп отыр, оның саяси болмысы мен қоғамдық санасы қандай құндылықтық негіздерге сүйенеді, бұл құндылықтар қалай қалыптасты және қазіргі кезеңде қалай түрленіп жатыр деген сұрақтар диссертацияның өзегін құрайды. Диссертациялық жұмыста Қазақстанның өркениеттік модель тандауына негіз болатын қағидаттар мен оның әдіснамалық ұстындары айқын сараланып көрсетілген. Автор өркениет ұғымын тек мәдени немесе тарихи категория ретінде емес, саяси институттармен, қоғамдық санамен, ұлттық бірегейлікпен және модернизациялық стратегиялармен тығыз байланыста қарастырады. Бұл тұрғыда зерттеу қазіргі Қазақстанды дербес өркениеттік субъект ретінде пайымдауға бағытталған. Мұндай талдау еліміздің даму бағытын философиялық деңгейде түсіндіруге мүмкіндік береді.

Екіншіден, зерттеу қазіргі жаһандану, цифрландыру, саяси модернизация, әділетті қоғам құру, ұлттық жаңғыру және посткеңестік трансформация үдерістері аясында ерекше маңызға ие. Автор өркениеттік үдерістерді тек сыртқы ықпалдардың нәтижесі ретінде емес, ішкі құндылықтық қайта құрылымдану процесі ретінде қарастырады. Қазақстан қоғамындағы дәстүр мен модерннің, ұлттық пен әмбебаптың, шығыстық және батыстық өркениеттік бағдарлардың өзара ықпалдасуы философиялық талдаудың нысанына айналған. Осы арқылы диссертация қазіргі қоғамдық дискурстармен тікелей үндесіп, олардың теориялық негізін тереңдетеді.

Үшіншіден, жұмыста өркениеттік дамуды талдаудың методологиялық негіздеріне ерекше назар аударылады. Автор өркениеттік тәсілді саяси философия аясында қайта пайымдап, оны әлеуметтік-философиялық, герменевтикалық және салыстырмалы талдау әдістерімен ұштастырады. Зерттеуде өркениет феномені құндылықтық, институционалдық және идеологиялық өлшемдер арқылы қарастырылып, олардың өзара байланысы жүйелі түрде ашылады. Бұл тұрғыда диссертация Қазақстанның қазіргі

өркениеттік дамуын концептуалдық деңгейде түсіндіретін авторлық тұжырымдаманы ұсынады.

Диссертацияда көтерілетін маңызды мәселелердің бірі – ұлттық бірегейліктің өркениеттік контексте трансформациялануы. Автор тәуелсіздік жылдарындағы саяси және мәдени өзгерістердің қоғам санасына, мемлекеттілік ұстанымдарына және қоғамдық келісім моделіне ықпалын философиялық тұрғыдан зерделейді. Бұл зерттеу қазіргі Қазақстандағы саяси реформалар мен рухани жаңғыру үдерістерін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді.

Жұмыста өркениеттік талдау барысында салыстырмалы әдіс, жүйелік тәсіл, дискурс талдау элементтері орынды қолданылған. Автор шетелдік және отандық ғылыми әдебиеттерді кең көлемде игерген, теориялық тұжырымдары дәйекті және негізді. Зерттеу құрылымы логикалық жағынан жүйелі, негізгі идеялары бірізді дамытылған.

Қорытындылай келе, Қожан Алматтың «Заманауи Қазақстандағы жаңа өркениеттік үдерістерді философиялық талдау» атты диссертациялық жұмысы саяси философия саласындағы өзекті мәселелерді көтеретін, теориялық және практикалық маңызы бар дербес ғылыми еңбек болып табылады. Зерттеу 8D02201 – «Саяси философия» мамандығының талаптарына толық сәйкес келеді.

Автор философия докторы (PhD) дәрежесін алуға толықтай лайық деп есептеймін.

Әл Фараби атындағы
Қазақ Ұлттық университетінің
Философия ғылымдарының
докторы, профессор

Ғабитов Тұрсын Хафизұлы

